

Posebej odmevna zgodba pa prihaja z grička blizu Ascone, kjer je bila ustanovljena razvpita naselbina Monte Verita ali Gora resnice. Svojevrstno svobodnjaško gibanje je bilo ustanovljeno na začetku 20. stoletja v švicarskem kantonu Tessin ob jezeru Maggiore. Mala skupnost je kmalu prerasla v večje naselje z različnimi projekti. Ustanovitelji so želeli pričeti z novim načinom življenja, ki naj bi privedlo do drugačne družbene ureditve. Ključni besedi sta bili svetloba in življenje. Snovalci novega gibanja so se želeli osvoboditi oblasti države in cerkve ter so zavračali privatno lastnino. Bili so pod vplivom nemškega 'gibanja za spremembo življenja', t. i. Lebensreform. Mnogi so prihajali zaradi počitka, pobega iz hrupnih mestnih središč, zaradi vegetarijanstva, nudizma ali svobodne ljubezni in so ostajali različna časovna obdobja. Tu je bivalo veliko razvpitih gostov: od umetnikov do pisateljev, kot sta bila Paul Klee ter Hermann Hesse, pa do znanih anarhistov, kot sta Peter Kropotkin in Erich Mühsam, dadaistov in plesalcev, kot je Isadora Duncan, psihologov ter teozofov, kot je Rudolf Steiner, za kratek čas naj bi skupnost obiskala tudi Lenin in Trocki.

Malo ljudi pa je seznanjeno z dejstvom, da se je vsa ta nenavadna zgodba pravzaprav začela na Bledu, ko sta se v Riklijevemu naravnem zdravilišču poleti leta 1899 spoznala mladi sin nizozemskega industrialca Henri Oedenkoven ter učiteljica glasbe Ida Hofmann. Oba sta na Bledu spremljala svoja obolela očeta. Oba sta bila tudi skrajno razočarana nad moderno družbo in alopatsko medicino in sta pri Rikliju iskala nov, drugačen ter globlji pomen bivanja ter obstoja in tudi način naravne ozdravitve. In prav tu, na Bledu, se je porodila njuna ideja o gibanju za spremembo življenja. V zračnih utah ter prelepi jezerski okolici sta meditirala ter razmišljala, kako bi našla alternativne rešitve takratni družbeni ureditvi in nove pristope v medicinski znanosti. Polna čudovitih doživetij ter novih idej sta zapustila blejsko zdravilišče ter z Riklijem ostala še naprej povezana in si z njim potem tudi še redno dopisovala. Oedenkoven je navdušen predlagal, da bi s sredstvi svojih staršev ustanovili lastno naravno zdravstveno ustanovo ter s somišljeniki ter privrženci novih revolucionarnih idej pričel posebno skupnost z umetniškimi delavnicami, lastno pridelavo hrane ter celo s šolo, s čisto svojstvenim izobraževalnim programom. Par se je še s petimi navdušenci oktobra leta 1900 srečal v Münchnu, da bi se dogovorili o samem pričetku izvedbe ideje. Odločili so se, da bodo projekt 'drugačnega oz. spremenjenega načina življenja' pričeli nekje na jugu Evrope. Ekscentrična skupina moških v kratkih hlačah ter žensk brez korzetov, vseh dolgolasih, večinoma bosonogih

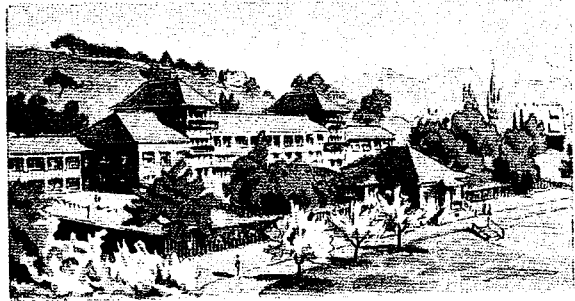
('z le redko nataknenimi sandali'), si je najprej ogledala mesto Lenno ob jezeru Como in kasneje še Ascono, ki je najbolj ustrezala njihovemu namenu. Najprej so odkupili posest enega in pol hektarja na Monte Monescia in z vso zagnanostjo pričeli nenavadno zgodbo, zaradi katere mnogi še danes dobro živijo.

Poleg tega, da sta bila Oedenkoven in Hofmannova navdušenca tehnoloških inovacij (naselbina je prva v okolišju imela elektriko), sta celoten projekt poimenovala 'sodelovanje' ter z navdušenjem podpirala nove ideje. Zagovarjala sta politiko soglasnega odločanja ter samooskrbe, bila proti buržujskim porokam in še posebej sta bila naklonjena svobodnim zvezam, vegetarijanstvu, sončnemu kultu ter nudizmu. Pomladi leta 1902 so komuno preimenovali v 'Monte Verita' (Gora resnice) ter tudi izdali prospekte, ki so propagirali 'združno vodeni naravni zdravstveni inštitut'. Pričelo ga je obiskovati vse več eminentnih in posebnih gostov, od somišljenikov, kritikov, alternativnih zdravilcev, vernikov, anarhistov, do zvedavih popotnikov.

Ni znano, če si je sam Rikli kdaj ogledal njihovo stvaritev, zagotovo pa je bistveno vplival na idejno zasnovo tega projekta. V glavnem so delovanje komune, kot tudi nove prišleke, ki so se začeli naseljevati v okolici, v večini primerov nesovražno sprejemali. Seveda pa je ravno tako kot na blejski Straži, že skoraj pol stoletja pred tem tudi 'revolucionarna svoboda do razkazovanja golega telesa na Monte Veriti povzročala številna zgražanja in pritožbe, ki so, še posebej zaradi nudizma, svobodne ljubezni in neposedovanja poročnih papirjev, vodila tudi do občasnih konfliktov s švicarskimi oblastmi.

V najnovejši izdaji knjige *Monte Verita 1900. Der Traum vom alternativen Leben beginnt* (Gora resnice 1900. Sanje o spremenjenem načinu življenja se pričenejajo) pa je avtor Bollmann v poglavju z naslovom *Pri sončnem doktorju* naposled le obelodanil dolgo zamolčano resnico ter Riklijevo vlogo tudi predstavil na način, ki si ga le-ta nedvomno zasluži:

»Ida Hofmann je prispela k 'Mallnerjevemu studentu' z namenom, da bi obiskala svojega zelo bolnega očeta, ki je svoje dneve preživel v neposredni bližini sanatorija. Ida je bila tu prisotna, a ni bila pacientka, ampak zgolj opazovalka. In kar je videla, ji je ugajalo: ljudje so si tod zgolj na preprost in naraven način zopet povrnili zdravje ali ga vsaj skušali ohraniti. Daleč od svetovnega vrveža, hrupa ter nervoze velikih mest so stremeli

Sennrüti Degersheim
St. Gall-Suisse
 900 M. d'Altitude

Zdravilišče Sennrüti – iz naslovnice francoskega propagandnega prospekta iz dvajsetih let 20. stoletja

Iz razgibanega življenja takratnih prebivalcev komune na Monte Verita

po življenju, ki je njihovim potrebam najbolj naravno odgovarjalo. Z vso resnostjo so skupaj povezali sončne kopeli in iskanje pomena in življenjskega smisla. »Tako,« si je dejala, »bi moralo biti vedno – danes, jutri, pojutrišnjem, naše celo življenje in ne samo nekaj tednov dopustniškega bivanja v sanatoriju ...« Ob teh občutjih je bila rojena ideja o 'Gori resnice', na kateri so skušali z izjemami proti takrat veljavnim pravilom uveljaviti spremembo načina življenja in doseči drugačne življenjske osnove« (Bollmann, 2017, 14–17).

Potem ko je leta 1902 obiskal Rikljev zdravilišče na Bledu ter si pozdravil vse bolezni, ki so ga dolga leta neusmiljeno pestile, se je tudi švicarski tovarnar z vezeninami Isidor Grauer-Frey (1859–1940) tako navdušil nad Rikljevimi metodami, da je po njegovem vzoru leta 1904 tudi sam ustanovil znamenito zdravilišče Sennrüti v Degersheimu blizu St. Gallena v Švici. Zdraviliška ustanova je delovala preko celega leta. Kot nadgradnjo Rikljevemu sistemu so med drugim v zimski sezoni ponujali tudi sončne kopeli v zastekljenih prostorih ter spuste in sprehode na smučeh v bližnji okolici.

V reklamni brošuri *Sennrüti* iz leta 1924 pod navedbo Rikljevoga znamenitega reka lahko preberemo:

»V Zdravilišču Sennrüti se za svoj nastanek lahko zahvalijo veleindustrialcu gospodu I. Grauer-Freyju. Ta plemenito misleč in k napredku stremeči mož se je nekoč zdravil pri higienskem zdravniku A. Rikliju na Bledu, po rodu iz Wangna ob Aari, ki je leta 1855 na Bledu (Julijske Alpe, Avstrija) ustanovil prvo sončno zdravilišče. Je ustanovitelj atmosferskega zdravljenja. Njegove pametno preišljene zdraviliške metode obsegajo zračne in sončne kopeli, zdravljenje s toplo in hladno vodo v milejši obliki, dieto ter masažo, in združujejo prednosti znanih zdravilnih sistemov Kneippa, Priessnitza, Schrotha, Kuhneja in Lahmanna, ki je bil celo njegov učenec. Sam princip delovanja lahko razberemo iz lastnih besed sedaj že ostarelega Riklija: »Po 51 letih pridobivanja izkušenj sem se temeljito prepričal, da je za zdravljenje vseh bolezni, še posebej kroničnih obolenj vseh vrst, nujna regeneracija celotnega organizma, kjer nas do željnega cilja najhitreje privede krepitev živčnega sistema in celosten razvoj krvnega sistema.« Po njegovem prepričanju vsa kronična obolenja temeljijo na motnjah krvnega obtoka in sistema presnavljanja. Njegovo zdravljenje se izvaja s svojevrstnimi zdravilnimi metodami, »z vrelci najboljšega utrjevanja živčevja in najvišje intenzivnosti prečiščevanja krvi in ohranjanja življenjskih sokov«. Na Bledu

Vojko Zavodnik
PO SLEDEH ARNOLDA RIKLIJA

Spremna beseda: mag. Leopold Zonik, dr. med.

Izdala: Zavod za kulturo Bled in Vojko Zavodnik

Urednik: Marko Vidic

Oprema in oblikovanje: Barbara Bogataj Kokalj

Jezikovni pregled: Maša Zevnik

Natisnila: Tiskarna Oman

Naklada: 750 izvodov

Bled 2018

© Vojko Zavodnik

Brez izrecnega pisnega dovoljenja avtorja je prepovedano tako komercialno kot nekomercialno reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, v okviru določil zakonov, ki se nanašajo na avtorske in sorodne pravice. Vsi neoznačeni viri so v lasti avtorja.

Informacije in naročila na: rikli.info@gmail.com

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

929Rikli A.
615.838(497.4Bled)
338.48-6:615.8(497.4Bled)

ZAVODNIK, Vojko

Po sledeh Arnolda Riklija / Vojko Zavodnik ; [spremna beseda Leopold Zonik]. -
Bled : Zavod za kulturo : samozal. V. Zavodnik, 2018

ISBN 978-961-94602-0-7 (Zavod za kulturo Bled)

298046720